

KUNGSÅDER, se *Kongsåder*.

KUNGSÅNG, kunningsång, f. 2. Kronan tillhörig ång.

KUNGSÖRN, m. 2. Ett slags örn, 3 fot 6 tum lång, hufvud och hals ofvan brungula, inunder svarta, kroppen ofvan mörkbrun, inunder svartbrun; allmän i skogrika bergsbygder; flyger högst bland alla den gamla världens fåglar. *Falco fulvus*.

KUNGÖRA, kunnjöra, v. a. 2. (böjes som *Göra*) Göra bekant. *K. en något. K. en lag, förordning. K. på predikstolen. Det är allmänt k-gjort.* — *Kungörande*, n. 4. [Kundg.—]

KUNGÖRELSE, f. 3. 1) Offentligt bekantgörande. — 2) Hvad som offentligt kungöres, såsom kunglig förordning, m. m. *Allmän k. En uppslagen k. K., som uppläses på predikstolen.* [Kund.—]

KUNNA, v. a. 1. Indik. pres. sing. *Kan*; pl. *Kunna*. Impf. *Kunde*. Sup. *Kunnat*. 1) Förmå, vara i stånd, i tillfälle att göra något. Säges både i fysisk och andlig mening. *Barnet kan ej gå ännu. Jag kan icke sova. Det kan jag nog göra. Man kan ej allt hvad man vill. Han kan ej akta penningar. Man gör så godt man kan, och ej som man vill. Den som det kunde! Det kan jag icke hjälpa. Han kan oroa oss så mycket han vill. Jag kan ej tro det. Ej kunna annat än, ej förmå afhålla sig ifrån, t. ex.: Jag kunde ej annat än skratta, när jag fick se honom. Hvad kan jag dertill? hvad kan jag dervid utträtta? hvad förmår jag dertill? — 2) Förstå, veta, äga färdighet, skicklighet, insigt, kännedom i yrke, konst, vetenskap. *Han kan ingenting*, har ingenting lärt. *Han kan hvarken läsa eller skriva. Det är en karl, som kan något!* han vet, förstår mycket, har mycken insigt, färdighet. *K. ett språk. K. latin, grekiska. K. sin lexa*, hafva lärt sig den. *K. en visa*, kunna sjunga den utantill. *K. méd något*, förstå, känna, veta, huru med något tillgår, huru man bör förhålla sig med en sak. *K. méd allt*, förstå sig på att, t. ex.: *Hon kan litet med att trolla. Han kan ej med allt förstå sig. Ej kunna méd*, äfv. ej tycka om, ej tåla, t. ex.: *Jag kan ej med smilande människor. Han kan ej med slisk. K. väl med någon*, väl förstå sig på att behandla honom. — 3) *K. är äfv. ett hjälpverb och uttrycker i allmänhet begreppet af möjlighet. Det kan lätt hända, att han kommer igen nästa vecka. Det är någonting, som icke kan hända. Det kunde lätt inträffa, att . . . Han kunde lägga sig att dö. Hvem hade k-t tro det? Det kan icke annat vara. Detta kan tolkas på flera sätt. Det kan gå an. Jag vill ge ett exempel, som kan lära . . . Man hade väl k-t undvara det. Det går som det kan, så der, nästan illa. Det kan ej annat än följa deraf, att . . . Han kan komma, han får, må komma. Det kan så vara, det må så vara, det är en annan sak.**

KUNNIG, a. 2. (af *Kunna*) 1) (om person) a) Som har vetenskap, kännedom om en sak. Nästan endast i uttrycket: *Göra sig k. om något.* — b) Som har kunskap, insigt, erfarenhet, färdighet i (vetenskap, konst, yrke); som kan något. *K. i matematik, i ett språk, i skriva och läsa. K. i musik, i ritkonsten, i att väfva, sy, sticka.* — c) Som har många kunskaper, insigtsfull. *En k. man.* — 2) (om sak) Känd, bekant. *Göra k-t, kungöra. Blifva k-t. Det är k-t öfver hela staden, hvar man k-t.*

KUNNIGHET, f. 3. Egenskapen att vara kunnig. *K. i ett språk.*

KUNSKAP, f. 3. (af *Kunna*) 1) Kännedom, vetenskap, underrättelse. *Få, hafva, inhämta, gifva k. om något. Jag har fått k. om, att . . . Med, utan min k.* (vanligare säges *Vetskap*). *Låta komma till allmänhetens k., till allmän k. Det har kommit till min k., att . . . — 2)* (mest i plur.) Hvad en person vet i fråga om föremåls tillvaro, egenskaper och förhållanden. *Hafva god k., goda k-er i ett ämne, en konst, i matematik, i sin kristendom. K. i godt och ondt. Hafva, äga, sakna k-er. En man med k-er. Utan k-er kommer man ej långt.* — *Syn.* Vetande (i plur.). [Kund.—]

KUNSKAPA, v. n. 1. Inhämta kunskap. — *Syn.* Speja, Spionera, Rekognoscera. — *Kunskapande*, n. 4. [Kund.—]

KUNSKAPARE, m. 3. En, som inhämtar kunskap, underrättelse. — *Syn.* Spejare, Rekognoscör, Spion. [Kund.—]

KUNSKAPSDRIFT, f. 3. Förståndets åtrå att veta, känna och forska. [Kund.—]

KUNSKAPSFÖRMÅGA, f. 1. Själens förmåga att förvärfa kunskap om ting. [Kund.—]

KUNSKAPSGREN, f. 2. Särskilt gren, del af vetandet. [Kund.—]

KUNSKAPSKÄNSLA, f. 1. (fil.) Förmåelse af ett föremåls beskaffenhet. [Kund.—]

KUNSKAPSÄMNE, n. 4. Ämne för vetande. [Kund.—]

KUPA, f. 1. 1) Säges om åtskilliga rundt upphöjda, halfklotformiga eller kägelformiga ting, som tjena till betäckning. *En k. af glas. Sätta något under k.* — Hit hör äfv. *Bikupa.* — 2) Uppskottad jord nedvid kring stammen af ett träd, uppomkring roten af en växt. *En k. kring ett träd, en kälstock, ett potatesstånd.* — 3) Rund betäckning öfver sigillet på en vigtig urkund. Har sammansättningen *Vaxkupa*.

KUPA, v. a. 1. Uppskotta jord kring stammen af ett träd, ståndet af en trädgårdsväxt, o. s. v. *K. ett träd. K. potates.* — *Kupande*, n. 4.

KUPERAD, a. 2. (af fr. *Couper*, afskära, afhugga) Af berg, höjder och vattendrag genomskuren. *K. trakt, ort, nejd. K-t land.* [Kup.—]

KUPÉVAGN, kupévännng, m. 2. Framtill öppen tackvagn, halftäckare. [Coupé.—]

KUPIG, a. 2. Upphöjdt rund, i form af en kupa. *K-t tak. K-t arbete.*

KUPIGHET, f. 3. Kupig upphöjning.

KUPLAF, kùpláv, m. 2. pl. — *lafvar*. En färglaf på klippor och murar. Lichen *scruposus*.

KUPLETT, -plätt, m. 3. (fr. *Couplet*, af lat. *Copula*, band). Liten sång eller aria i en komisk opera.

KUPNING, f. 2. Förrättningen, hvarigenom något kupas.

KUPÖL, -på'l, m. 3. (fr. *Coupole*, egentl. inre delen af ett sferiskt hvalf) Halfklotformigt eller kägelformigt hvalf, hvilket tjenar runda byggnader till tak.

KUPOLUGN, kupålúnn'g, m. 2. Ett slags schaktugn för omsmältning af tackjern.

KUPONG, -på'ng, m. 3. (fr. *Coupon*, af *Couper*, afklippa) Så kallas hvardera af de små under hvarandra tryckta bevis öfver räntebetalning, som åtfölja statsskuldskrift m. m., och af hvilka en vid hvarje räntebetalning afklippes och tillställas den utbetalande kassan.

KUPP, m. 3. (fr. *Coup*, af grek. *Kopto*, jög skär) Företag, handling. — Har sammansättningarna *Minister-, Statskupp*.